

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-411-01/08/AZ

Warszawa, dn. 3 października 2008 r.

DECYZJA nr RWA- 41/2008

I. Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939); po uprawdopodobnieniu w toku postępowania antymonopolowego nadużywania przez **Gminę Gąbin – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie** pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie Miasta i Gminy Gąbin poprzez:

1. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
3. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

4. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
5. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi w przypadku naruszenia przez usługobiorcę obowiązku natychmiastowego powiadomienia usługodawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczenia oraz zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia zawinione zostały przez usługobiorcę – ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
6. narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów na zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi w przypadku niezgodnionego z usługodawcą instalowania przez usługobiorcę na instalacji wewnętrznej urządzeń mających negatywny wpływ na funkcjonowanie urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych oraz dokonywania zmian w instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, usługodawca ma prawo do ustalenia wysokości opłat za pobraną wodę, stosownie do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

po przyjęciu zobowiązania Gminy Gąbin – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie do podpisania umów według wzoru *Umowy na dostawę wody i odprowadzanie ścieków* załączonego do pisma Gminy Gąbin z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/4/08 ze wszystkimi dotychczasowymi i przyszłymi konsumentami, który to wzór uwzględnia zastrzeżenia Prezesa Urzędu

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Gminę Gąbin – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie **obowiązek wykonania** tego zobowiązania.

II. Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939),

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. **nakłada się** na Gminę Gąbin – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie **obowiązek złożenia** do dnia **15 listopada 2008 r. sprawozdania** o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, które ma zawierać:

- informację dotyczącą liczby umów, których treść została zmieniona do dnia 31 października 2008 r., stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08,
- informację dotyczącą liczby umów, których treść nie została zmieniona do dnia 31 października 2008 r., stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08,
- informację dotyczącą liczby nowych umów, zawartych do dnia 31 października 2008 r., na podstawie wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08,

2. nakłada się na Gminę Gąbin obowiązek złożenia do dnia 15 stycznia 2009 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, które ma zawierać:

- informację dotyczącą liczby umów, których treść została zmieniona do dnia 31 grudnia 2008 r., stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08,
- informację dotyczącą liczby umów, których treść nie została zmieniona do dnia 31 grudnia 2008 r., stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08,
- informację dotyczącą liczby nowych umów, zawartych do dnia 31 grudnia 2008 r., na podstawie wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWA-40-16/06/PB), mające na celu badanie zasad dostawy wody lub odprowadzania ścieków stosowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne wobec konsumentów - indywidualnych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych w miejscowościach na terenie województwa mazowieckiego.

Konieczność wszczęcia przedmiotowego postępowania uzasadniona była uzyskanymi przez Delegaturę UOKiK w Warszawie informacjami, z których wynika, iż w związku ze świadczeniem tych usług, możliwe są naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji konsumentów, jak również ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 z późn. zm.).

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wystąpił m.in. do do zakładu budżetowego Gminy Gąbin działającego pod nazwą Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie (dalej także: Zakład, ZGKiM) o przesłanie wzorców umownych stosowanych w obrocie z odbiorcami usług Zakładu. W odpowiedzi na wezwanie Urzędu ZGKiM przesłał wzór *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* oraz *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków*.

Analiza dokumentów i informacji zebranych w toku postępowania wyjaśniającego dała podstawę do przyjęcia, iż mogło nastąpić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wobec czego wszczęcie postępowania antymonopolowego w związku z podejrzeniem nadużywania przez Gminę Gąbin pozycji

dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków stało się konieczne i uzasadnione.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu (zwany dalej także Prezesem UOKiK lub Prezesem Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania przez Gminę Gąbin pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na obszarze miasta i gminy Gąbin na skutek:

1. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
3. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
4. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi usługodawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
5. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi w przypadku naruszenia przez usługobiorcę obowiązku natychmiastowego powiadomienia usługodawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczenia oraz zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia zawinione zostały przez usługobiorcę – ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
6. narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści *umów na zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi w przypadku niezgodnionego z usługodawcą instalowania przez usługobiorcę na instalacji

wewnętrznej urządzeń mających negatywny wpływ na funkcjonowanie urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych oraz dokonywania zmian w instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, usługodawca ma prawo do ustalenia wysokości opłat za pobraną wodę, stosownie do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2008 r. zaliczono w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu:

- pismo z dnia 13 października 2006 roku Nr GK.7033/65/06 Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Gąbinie;
- pismo z dnia 19 września 2006 roku Nr GK.7033/52/06 Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Gąbinie;
- uchwałę Nr 284/XLIII/2006 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 26 czerwca 2006 roku w sprawie ustalenia dopłaty do cen taryfowych za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na okres od 1 maja 2006 roku do 30 kwietnia 2007 roku;
- uchwałę Nr 283/XLIII/2006 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 26 czerwca 2006 roku w sprawie uchylenia uchwały zatwierdzającej taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na okres od 1 maja 2006 roku do 30 kwietnia 2007 roku i ustalenia dopłaty dla grup taryfowych;
- uchwałę Nr 274/XLIII/2006 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 21 kwietnia 2006 roku w sprawie zatwierdzenia taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na okres od 1 maja 2006 roku do 30 kwietnia 2007 roku;
- uchwałę Nr 264/XL/2006 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 1 marca 2006 roku w sprawie uchwalenia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków;
- regulamin dostawy wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na terenie gminy Gąbin;
- obowiązujący wzorzec umowy na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków opracowany przez „Forum wodociągów polskich”;
- wzorzec umowy: *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*;
- zarządzenie Nr 3/2006 Kierownika Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie z dnia 17 lutego 2006 roku w sprawie ustalenia taryf na dostawę wody i odprowadzanie ścieków;
- wniosek o zatwierdzenie taryfy z dnia 17 lutego 2006 r.;
- uchwałę Nr 252/119/2001 Zarządu Miasta i Gminy Gąbin z dnia 31 grudnia 2001 roku w sprawie udzielenia Kierownikowi Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie pełnomocnictwa;
- statut Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie;
- uchwałę Nr 213/XXV/2002 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 12 marca 2002 roku w sprawie ustalenia opłat za dostawę wody i wprowadzanie ścieków;
- uchwałę Nr 200/XXIV/2001 Rady Miasta i Gminy Gąbin z dnia 20 grudnia 2001 roku w sprawie zmiany uchwały Rady Miasta i Gminy Gąbin.

uzyskane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania wyjaśniającego.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego, w załączeniu do pisma z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/4 Gmina Gąbin przekazała Prezesowi UOKiK, nowo opracowany wzorec umowy: *Umowa o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, który zgodnie z informacjami Gminy przekazany pismem z dnia 3 kwietnia 2008 r. został wprowadzony do obrotu z konsumentami w dniu 21 lutego 2008 r. Gmina Gąbin zobowiązała się w terminie do 31 grudnia 2008 r. do zawarcia nowych umów z dotychczasowymi odbiorcami usług skonstruowanych na podstawie nowo opracowanego wzorca.

Prezes Urzędu zawiadomił Gminę Gąbin o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został stronie wyznaczony termin na zapoznanie się z aktami sprawy. Gmina nie skorzystała z tego uprawnienia.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Na terenie Gąbina działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi Gmina Gąbin za pośrednictwem swojej jednostki organizacyjnej – Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie. Zakład działa na podstawie Statutu wprowadzonego przez Radę Miasta i Gminy Gąbin Uchwałą Nr 62/VII/99 z dnia 24 kwietnia 1999 r. Zgodnie ze Statutem, ZGKiM jest zakładem budżetowym wykonującym zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwalne zaspokajanie potrzeb, głównie mieszkańców miasta i gminy Gąbin w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych (§1 i § 3 ust 1). Zakład realizuje zadania z zakresu gospodarki komunalnej m.in. poprzez utrzymywanie i eksploatację gminnych urządzeń i obiektów służących zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków oraz pobór od usługobiorców opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków (§ 4 ust 2 pkt a i g).

W ramach prowadzonej działalności usługowej polegającej na dostarczaniu wody i odprowadzaniu ścieków Gmina Gąbin za pośrednictwem ZGKiM w Gąbinie zawiera z odbiorcami usług na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dalej: Ustawa) umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Ustalono, że w dacie wszczęcia przedmiotowego postępowania Gmina posługiwała się w przedmiotowym zakresie wzorcem umownym: *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*.

Wątpliwości Prezesa Urzędu wzbudziła treść następujących postanowień ww. wzorca umownego stosowanego przez Zakład wobec usługobiorców:

1. *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu (§ 9 ust. 1 pkt 3 Umowy);*
2. *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia (§ 9 ust. 1 pkt 4 Umowy);*
3. *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług, spowodowane potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych (§ 9 ust. 1 pkt 5 Umowy);*

4. *Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami (po uprzednim powiadomieniu Odbiorcy) związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (§ 9 ust. 1 pkt 6 Umowy);*
5. *Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Przedsiębiorstwa o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy, ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza. (§ 11 ust. 5 Umowy);*
6. *W razie dokonywania przez Odbiorcę zmian w instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zainstalowania na instalacji wewnętrznej urządzeń mających negatywny wpływ na funkcjonowanie urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych bez uzgodnienia z Przedsiębiorstwem, Przedsiębiorstwo ma do ustalenia wysokości opłat odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza (§ 13 w zw. z § 11 ust. 5 Umowy).*

Wraz z pismem z dnia 18 lutego 2008 r. Gmina Gąbin przekazała - w związku z prowadzonym postępowaniem - nowo opracowany wzór *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*. Jego analiza pozwoliła na ustalenie, że Gmina Gąbin nie zawarła w nowo opracowanym wzorze *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków* żadnego z ww. postanowień kwestionowanych w niniejszym postępowaniu.

Zakład w momencie wydania decyzji na podstawie wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, w oparciu o który zostało wszczęte postępowanie, zawarł z odbiorcami usług 1749 umów. Wykorzystując nowo opracowany wzorzec *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, dotychczas zostało zawartych 191 umów.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów celem regulacji w niej przyjętych jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu.

Rozwinięcie treści tego artykułu stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98, który stwierdza, że publicznoprawny charakter ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów powoduje, że ma ona zastosowanie wówczas, gdy jest zagrożony lub naruszony interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego.

W wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony konkurencji i Konsumentów z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) Sąd stwierdził, że: „*interes publiczny*

w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swoich wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej- art. 7 k.p.a. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki, czy też grupy”.

Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów jednostkowych, a fakt naruszenia interesu publicznoprawnego powinien być w każdej sprawie ustalony przez Prezesa Urzędu w sposób indywidualny.

Okolicznością umożliwiającą podejmowanie przez Gminę Gąbin działań będących przedmiotem postawionych w niniejszej sprawie zarzutów, jest niewątpliwie jego siła rynkowa. Dla naruszenia interesu publicznego w takiej sytuacji wystarczające jest dowolne nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, bowiem już sam fakt nadużycia posiadanej na rynku pozycji dominującej narusza interes publiczny. W okolicznościach przedmiotowej sprawy praktyki eksploatacyjne urzeczywistniają się poprzez stosunki umowne. Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu antymonopolowym postanowienia zawarte są we wzorcu umownym: *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* powszechnie wykorzystywanym przez Gminę Gąbin w obrocie gospodarczym. Zakwestionowane działania Gminy wymierzone są w szeroki krąg uczestników rynku, obejmujący wszystkich rzeczywistych i potencjalnych odbiorców wody i dostawców ścieków.

Zatem należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Strona postępowania

Zarzut naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez stosowanie praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku może zostać postawiony przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 - na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec tego należy stwierdzić, że w zakresie, w jakim – poprzez swój zakład budżetowy – Gmina Gąbin prowadzi działalność z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, podlega przepisom ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W niniejszej sprawie Gmina ma przymiot przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a tej ustawy. Zgodnie z tym przepisem pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Powyższe uregulowanie ustawowe oznacza, że w zakresie działań podejmowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie, który nie ma osobowości prawnej i któremu ustawą nie przyznano zdolności prawnej, podmiotem, przeciwko któremu Prezes Urzędu prowadził postępowanie, jest Gmina Gąbin, jako jednostka organizacyjna wyposażona w podmiotowość prawną.

I.1. Ustalenie rynku właściwego.

Zasadnicze znaczenie dla uczynienia przedsiębiorcy zarzutem naruszenia art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma określenie rynku, na którym dany przedsiębiorca działa. Jego ramy decydują bowiem o tym, czy dany przedsiębiorca posiadać będzie pozycję dominującą, która jest niezbędną przesłanką odpowiedzialności za naruszenie art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów rynkiem właściwym jest *rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji*. Mówiąc o rynku właściwym, określa się rynek w ujęciu produktowym i geograficznym.

Rynek w znaczeniu przedmiotowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (m.in. rzeczy, usługi). Natomiast rynek w ujęciu geograficznym odnosi się do obszaru, na jakim te towary są oferowane.

Przedmiotem działalności Gminy Gąbin – Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie jest m.in. dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków komunalnych. Usługi te nie posiadają bliskich substytutów, w związku z czym za rynek właściwy w niniejszej sprawie uznać należy uznać rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków rynek w aspekcie geograficznym ograniczony jest istniejącą siecią wodociągową i kanalizacyjną, a jego zasięg ma charakter lokalny i obejmuje teren Miasta i Gminy Gąbin.

Rodzaj usług świadczonych przez ZGKiM, ze względu na sieciowy charakter i zbyt kosztowną duplikację usług, wyklucza działanie na przedmiotowym rynku innych przedsiębiorców i w związku z tym na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków Zakład działa w warunkach monopolu naturalnego. Należy przy tym zaznaczyć, że odbiorcy ww. usług nie mają alternatywnego źródła zaopatrzenia poza

wpięciem się do sieci należącej do Zakładu. Pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych, musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn akt XVII Ama 44/00). Takie alternatywne źródło dostaw wody dla odbiorców z terenu Miasta i Gminy Gąbin nie występuje. Tak więc, rynek w ujęciu geograficznym obejmuje obszar Miasta i Gminy Gąbin.

Rynkiem właściwym w niniejszej sprawie są więc usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oferowane na obszarze Miasta i Gminy Gąbin.

I.2. Ustalenie pozycji rynkowej

Możliwość stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, uzależniona jest od uprzedniego stwierdzenia, iż przedsiębiorca posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą. Pojęcie posiadania pozycji dominującej na rynku właściwym określa art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z jego treścią przez pozycję dominującą rozumie się *pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą na rynku, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%*.

Z uwagi na technologię dostarczania wody (siecią wodociągową) i odprowadzania ścieków (siecią kanalizacyjną) przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest monopolistą naturalnym, wypełnia zatem normę art. 4 pkt 10 ustawy antymonopolowej. Ponieważ na rynku właściwym uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją, posiada siłę ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale także działać w dużym stopniu niezależnie od swoich kontrahentów i klientów, a w szczególności wykorzystywać swoją pozycję rynkową do ich ekonomicznej eksploatacji.

I.3. Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Przepis art. 12 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż *jeżeli w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 6 lub art. 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań*.

W związku z powyższym, dla zastosowania art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zachodzi w przedmiotowej sprawie konieczność

uprawdopodobnienia naruszenia przez Gminę Gąbin przepisu art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ww. ustawy.

Sankcjonowaniu w trybie przewidzianym w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów podlega nie samo posiadanie na rynku pozycji dominującej, ale jej nadużywanie. Z faktu ustalenia, że dany podmiot zajmuje na rynku pozycję dominującą wynika, że podmiot ten podlega ograniczeniom przeciwdziałającym nadużyciu siły rynkowej wynikającym z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Nadużywanie pozycji dominującej polega – w myśl art. 9 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy – na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Praktyka taka jest działaniem o charakterze eksploatacyjnym, polegającym na wyzyskiwaniu przez dominanta przewagi kontraktowej nad kontrahentami. Jej przejawem jest konieczność akceptowania przez nich warunków umów proponowanych przez przedsiębiorcę dominującego, które są obiektywnie nierównoprawne. Dominant wykorzystuje bowiem przymusową sytuację kontrahenta wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw na rynku, proponując mu zawarcie umowy, która w warunkach równowagi rynkowej – ze względu na treść postanowień – nie zostałaby sfinalizowana.

Dla uprawdopodobnienia stosowania praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej powyżej konieczne jest wykazanie kumulatywnego zaistnienia następujących przesłanek:

- a) uprawdopodobnienie narzucania określonych warunków umów,
- b) uprawdopodobnienie uciążliwego charakteru tych warunków,
- c) uprawdopodobnienie osiągnięcia przez przedsiębiorcę narzucającego warunki nieuzasadnionych korzyści.

a) narzucanie warunków umów

Do narzucania warunków umów dochodzi wówczas, gdy przedsiębiorca, wykorzystując posiadaną przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji na rynku, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne prowadzi działalność gospodarczą w warunkach, wskazujących na dysponowanie potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom warunków umów. Sprzyja temu fakt, iż przy zawieraniu umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przedsiębiorca posługuje się opracowanymi przez siebie wzorcami umownymi. Stosowanie wzorców przy zawieraniu jednorodzajowych umów o charakterze masowym, jakimi niewątpliwie są umowy o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, wymaga aprobaty przez odbiorców ich warunków, które są z góry jednostronnie ustalane przez profesjonalistę. Treść umów, do których przychylają się usługobiorcy, jest arbitralnie ustalana, zaś swoboda odbiorcy usług wodociągowo – kanalizacyjnych w zakresie kształtowania warunków umownych jest tutaj wyłączona. Zawarcie umowy następuje bowiem przez przystąpienie do warunków ustalonych autorytatywnie przez dostawcę usług.

Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, wystarczającą przesłanką dla uznania, iż następuje narzucenie warunków umów adhezyjnych, jest oferowanie ich przez dominanta w stosunkach danego rodzaju (por. E. Modzelewska – Wąchal *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wyd. Twigger, Warszawa 2002, s. 118). Takie jest też stanowisko orzecznictwa (por. wyrok SOKiK z dnia 20 lipca 2007 r. sygn. akt XVII Ama 25/07; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt VI Aca 939/07).

Zakwestionowane w toku niniejszego postępowania warunki umów są stosowane przez Gminę Gąbin względem wszystkich odbiorców korzystających z usług Gminy i stanowią element stosowanych przez Przedsiębiorcę wzorców *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*. Odbiorca podpisując umowę aprobuje warunki umowy z góry jednostronnie ustalone przez przedsiębiorcę. Oznacza to, że postanowienia umowne kwestionowane w niniejszym postępowaniu zawarte są jednak we wszystkich umowach sporządzonych w oparciu o kontrolowany wzorzec. Fakt ten pozwala uznać za uprawdopodobnione, iż wszyscy kontrahenci Gminy Gąbin – Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przystąpili do umowy bez indywidualnego negocjowania jej postanowień i w tym zakresie warunki *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zostały im przez sporządzającą wzorzec Gminę narzucone.

b) uciążliwy charakter warunków umów

Uciążliwy warunek, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron stosunku – kontrahenta, ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Dokonując analizy uciążliwości warunków, zasadnicze znaczenie ma ustalenie, czy w warunkach istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, a więc w sytuacji istnienia niczym nieskrępowanej swobody kontraktowej, dominant byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów (wyroki Sądu Antymonopolowego z 29 grudnia 1993 r., XVII Amr 68/93 oraz z 23 czerwca 1999 r. XVII Ama 28/99).

aa) ad I.1.-I.4. sentencji decyzji

Uciążliwy charakter w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przypisać należy postanowieniom zawartym w stosowanych przez przedsiębiorcę we wzorcach umownych, przewidującym **wylączenie odpowiedzialności Gminy za przerwy w świadczeniu usług spowodowane** brakiem wody na ujęciu, zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia oraz potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych. Ponadto uciążliwy charakter można przypisać postanowieniom, które wyłączają odpowiedzialność Spółki za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami związanymi w wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Kwestionowane warunki znajdują się w następujących postanowieniach umownych:

ad I.1. sentencji decyzji: § 9 ust. 1 pkt 3) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi

odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu;

ad I.2. sentencji decyzji: § 9 ust. 1 pkt 4) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia;

ad I.3. sentencji decyzji: § 9 ust. 1 pkt 5) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych;

ad I.4. sentencji decyzji: § 9 ust. 1 pkt 6) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami (po przednim powiadomieniu Odbiorcy) związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Rozpatrując uciążliwość kwestionowanych warunków umów, należy po pierwsze podnieść, iż do umów, na podstawie których odbywa się dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, zastosowanie znajdują nie tylko przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ale także przepisy Kodeksu cywilnego.

Punktem wyjścia w ocenie uciążliwości analizowanego postanowienia umownego, są w takim razie przepisy zawarte w art. 471 i następne Kodeksu cywilnego regulujące odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę spowodowaną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Przepis ten stanowi, że *dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.*

Podstawowym obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego jest, stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny. Należy zauważyć również, że analogiczne zobowiązanie do dostarczania w sposób ciągły wody o odpowiednim ciśnieniu, należytej jakości oraz odbierania ścieków zgodnie z warunkami technicznymi przyłączenia do sieci, znajduje się w § 8 ust. 1 stosowanego przez Gminę Gąbin wzorca umownego *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.*

Zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest zatem obowiązane naprawić szkodę wynikłą z niewykonania lub nienależytego wykonania tego zobowiązania, a więc powstałą na skutek przerw w świadczeniu usług, jeżeli jest to następstwem okoliczności, za które przedsiębiorstwo odpowiada, innymi słowy takich, które przedsiębiorstwo obciążają. Zakres takich okoliczności obejmuje przede wszystkim działania i zaniechania przedsiębiorstwa noszące znamiona winy (tzn. zachowania umyślne lub będące skutkiem niedołożenia należytej

staranności). Zakres przypadków, w których przedsiębiorca może w treści zawieranych umów uchylić się od odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania określa cytowany już art. 471 Kodeksu cywilnego. Jak wynika z jego treści, dłużnik może uchylić się od odpowiedzialności określonej w tym przepisie pod warunkiem, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z dyspozycji art. 471 k.c. wynika, iż na zobowiązanym do świadczenia spoczywa ciężar naprawienia szkody, gdy ta jest następstwem jego zawinionego działania lub zaniechania. *A contrario* nie ponosi on odpowiedzialności, gdy niewykonanie zobowiązania jest następstwem działania lub zaniechania drugiej strony stosunku zobowiązaniowego lub jest niezależne od stron umowy.

Tymczasem, obecny kształt postanowień umownych stwarza usługodawcy możliwość uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu przerw w świadczonych usługach spowodowanych brakiem wody na ujęciu, zanieczyszczeniu jej przez Usługodawcę w sposób niebezpieczny dla zdrowia oraz z powodu przerw spowodowanych potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych. Ponadto Gmina wyłącza swoją odpowiedzialność odszkodowawczą za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowymi przerwami związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Takie rozwiązanie jest dla usługobiorców zdecydowanie uciążliwe, gdyż kształtuje przekonanie o wyłączeniu możliwości dochodzenia od Usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie poniesienia szkody, gdy awarie lub niesprawność instalacji, czy potrzeba dokonania napraw, powodujące przerwy w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków, będą wynikiem jego zawinionych działań lub zaniechań. Należy bowiem zauważyć, iż treść art. 471 k.c. wskazuje na możliwość dochodzenia odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Wobec powyższego, brzmienie tych postanowień wzorców umów *o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* stwarza Gminie możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu przerw spowodowanych przez w/w okoliczności.

Zatem zawarcie w umowie postanowień stojących w ewidentnej sprzeczności z dyspozycją art. 471 k.c. rodzi po stronie odbiorców przekonanie o wyłączeniu odpowiedzialności przedsiębiorstwa za każdym razem, gdy przerwa w świadczonych usługach jest następstwem okoliczności wskazanych w kwestionowanych postanowieniach. Działanie takie może wyczerpywać znamiona praktyk, o których mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Takie stanowisko Prezesa Urzędu koresponduje z aktualną linią orzecniczą (m.in. wyrok SOKiK z dnia 22 września 2005 r. sygn. akt XVII Ama 80/04; wyrok SOKiK dnia 20 lipca 2007 r. sygn. akt XVII AmA 25/07; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt VI Aca 939/07; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 6 września 2006 r. sygn. akt Aca 196/06).

Dominant, by nie narazić się na zarzut nadużywania swojej pozycji rynkowej, nie powinien w treści zawieranych umów uchylać się od odpowiedzialności odszkodowawczej za swoje zawinione zachowania.

Zdaniem Prezesa Urzędu, żaden odbiorca nie pozbawiłby się dobrowolnie możliwości dochodzenia rekompensaty, w sytuacji niespełnienia należycie świadczenia przez Gminę. W konsekwencji działając w warunkach konkurencji na danym rynku i mając do wyboru

z jednej strony umowy zawierające postanowienia ograniczające odpowiedzialność Przedsiębiorcy, z drugiej zaś umowy pozbawione tego rodzaju zapisów – odbiorca kierując się zabezpieczeniem własnych interesów, z pewnością wybrałby wariant korzystniejszy w postaci umów, nie zawierających ograniczeń co do odpowiedzialności dostawcy.

W opinii Prezesa UOKiK, kwestionowane zapisy jednoznacznie wyłączają odpowiedzialność odszkodowawczą Gminy Gąbin w przypadku zaistnienia okoliczności w nich opisanych i kształtują przekonanie Odbiorców usług o innym niż wynikające z przepisów Kodeksu cywilnego uregulowaniu odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Powyższe świadczy o uprawdopodobnieniu uciążliwego dla Odbiorców usług charakteru:

§ 9 ust. 1 pkt 3) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu;

§ 9 ust. 1 pkt 4) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy spowodowane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia;

§ 9 ust. 1 pkt 5) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych;

§ 9 ust. 1 pkt 6) *Umowy o zaopatrzenie w wodę o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami (po uprzednim powiadomieniu Odbiorcy) związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

bb) ad I.5.-I.6. sentencji decyzji

Za uciążliwe w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznać należy ponadto następujące postanowienia:

ad I.5. sentencji decyzji: § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którymi Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Przedsiębiorstwa o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinonego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy, ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza.

ad I.6. sentencji decyzji: § 13 w zw. z § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którym w razie dokonywania przez Odbiorcę zmian w instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zainstalowania na instalacji wewnętrznej urządzeń mających negatywny wpływ na funkcjonowanie urządzeń wodociągowo-

kanalizacyjnych bez uzgodnienia z Przedsiębiorstwem, Przedsiębiorstwo ma do ustalenia wysokości opłat odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza.

Gmina Gąbin przyznała sobie prawo do ustalenia należności za wodę odpowiednio do ilości, jaka mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza w przypadku naruszenia przez Odbiorcę obowiązku natychmiastowego powiadomienia Gminy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. Ponadto, przy zmianach dokonywanych w instalacji, oddziałujących w sposób negatywny na rzetelność działania urządzeń pomiarowych – Gmina ma prawo do ustalenia wysokości opłat według w/w zasad.

W ten sposób przedsiębiorca arbitralnie uregulował zasady ustalania ilości wody będącej podstawą rozliczenia w wypadku zaistnienia opisanych powyżej okoliczności. Jednocześnie w treści umowy określono tę ilość na maksymalnym możliwym poziomie – w oderwaniu od faktycznego zużycia wody i wysokości rzeczywiście poniesionej szkody będącej skutkiem niedotrzymania warunków umowy przez usługobiorcę, co zdaniem organu antymonopolowego świadczy o uciążliwości rozpatrywanego postanowienia umownego.

Oceniając, czy taki sposób rozliczania odbiorców ma uciążliwy charakter, zważyć po pierwsze należy, iż ani ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ani rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy nie regulują sposobu rozliczeń w rozpatrywanych okolicznościach. Wobec powyższego w obliczu stwierdzonych przypadków zawinionych przez usługobiorcę działań przedsiębiorca powinien dochodzić naprawienia poniesionej szkody na zasadach ogólnych wynikających z Kodeksu cywilnego. Należy również zauważyć, że ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przewiduje określone sankcje względem odbiorców, którzy spełniają przesłanki zawarte w hipotezach kwestionowanych warunków umownych. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, w razie stwierdzenia nielegalnego poboru wody, tj. między innymi przy celowo uszkodzonych wodomierzach, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne ma prawo odciąć dostawę wody. Z kolei art. 28 ust. 2 pkt 1 tej ustawy stanowi, że ten, kto uszkadza wodomierz główny, zrywa lub uszkadza plomby umieszczone na wodomierzach, a także wpływa na zmianę, zatrzymanie lub utratę właściwości lub funkcji metrologicznych wodomierza głównego, podlega karze grzywny w wysokości do 5000 zł.

Wymienione w umowie okoliczności, które skutkować mogą obciążeniem odbiorcy usług kosztami wody, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego od ostatniego odczytu wodomierza powinny być rozpatrywane na gruncie przepisów Kodeksu cywilnego, w oparciu o zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sprawcę z własnej winy bądź odpowiedzialności za szkodę z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Z art. 6 k.c. wynika, że ciężar dowodu co do wykazania przesłanek odpowiedzialności za wyrządzoną działaniem usługobiorcy szkodę, obciąża poszkodowanego. Przedsiębiorca powinien zatem wykazać, że poniósł szkodę, wykazać wysokość tej szkody oraz udowodnić istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem usługobiorcy. Rozpatrywane postanowienia umowne zwalniają dostawcę usług z tego obowiązku, co stawia go w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do kontrahentów – odbiorców usług i przesądzać może o uciążliwości warunków umów narzucanych przez Gminę Gąbin odbiorcom usług wodociągowo - kanalizacyjnych.

Abstrahując od możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach określonych w przepisach kodeksu cywilnego, wskazać należy na regulację § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, zgodnie z którą w razie stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe – na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ww. regulacja może pomocniczo służyć do określenia sposobu rozliczenia odbiorcy, który dopuścił się zawinionego zerwania, uszkodzenia plomby na wodomierzu lub uszkodzenia wodomierza. Niezależnie od powyższego dostawcy przysługuje możliwość dochodzenia naprawienia wyrządzonej przez odbiorcę szkody na zasadach ogólnych.

Z tego względu należy uznać za uprawdopodobnione, że zapisy § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którymi Usługodawca ma prawo do ustalenia należności za wodę odpowiednio do ilości, jaka mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza w przypadku naruszenia przez Odbiorcę obowiązku natychmiastowego powiadomienia ZGKiM o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze oraz w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie nastąpiło z jego winy, a także postanowień § 13 w zw. z § 11 ust. 5 *Umowy*, zgodnie z którymi przy zmianach dokonywanych w instalacji, oddziałujących w sposób negatywny na rzetelność działania urządzeń pomiarowych – Przedsiębiorstwo ma prawo do ustalenia wysokości opłat według w/w zasad, noszą znamiona uciążliwości, gdyż ich skutki dla Odbiorcy są oderwane od rzeczywistych strat ponoszonych przez dostawcę w przypadku zaistnienia okoliczności w nich wskazanych. Uznanie zakwestionowanych postanowień za uciążliwe potwierdza ustalone orzecznictwo antymonopolowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt VI Aca 939/07)

c) nieuzasadnione korzyści

Osiągane przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę ograniczającą konkurencję nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w logicznym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy.

Nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego zapisu. Należy podkreślić, iż sama możliwość wystąpienia skutków praktyki ograniczającej konkurencję (w tym przypadku faktycznego osiągnięcia przez Spółkę nieuzasadnionych

korzyści z tytułu realizacji uciążliwych warunków umownych) nie stanowi przeszkody dla stwierdzenia naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla bytu praktyki nie jest bowiem konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku (por. E. Modzelewska – Wąchał *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2002, s. 97).

Stanowisko takie znajduje odzwierciedlenie również w orzecznictwie antymonopolowym, zgodnie z którym dla zaistnienia praktyki ograniczającej konkurencję istotne jest, aby skutki praktyki ograniczającej konkurencję mogły wystąpić na rynku (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r. sygn. akt XVII Ama 26/99). W wyroku z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 65/03) SOKiK orzekł, iż nie jest konieczne udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści. Z treści art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wynika bowiem, że jej reżimowi podlegają nie tylko praktyki ograniczające konkurencję, które wywołały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie Polski, ale również praktyki, które choćby tylko hipotetycznie, mogą wywoływać takie skutki. Podobne stanowisko wyraził wcześniej Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 12 maja 1997 r. (sygn. akt I CKN 114/97) wskazał, że istota rozpoznawanej sprawy nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut naruszenia ustawy antymonopolowej odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści. Organ antymonopolowy ma zatem obowiązek oceniać zachowania przedsiębiorcy od strony skutków, jakie zachowania te mogą nawet hipotetycznie wywołać na rynku.

aa) ad I.1.-I.4. sentencji decyzji

Z treści postanowień umownych, określonych w pkt I.1.-I.4. sentencji niniejszej decyzji wynika, iż Gmina zwalnia się z odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, jej zanieczyszczeniem w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, potrzebą zwiększenia odpływu wody do hydrantów przeciwpożarowych. Ponadto Gmina wyłącza swoją odpowiedzialność odszkodowawczą za przerwy w świadczeniu usług spowodowane planowanymi przerwami związanymi z wykonywaniem prac konserwacyjno-remontowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Z treści przedmiotowych zapisów nie wynika, że zwolnienie się z odpowiedzialności dotyczy wyłącznie sytuacji niezawinionych przez dostawcę usług i niezależnych od niego. Brzmienie tych postanowień stwarza zatem Gminie możliwość uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu obniżenia jakości świadczonych usług wywołanych brakiem wody na ujęciu, jej zanieczyszczeniem w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, potrzebą zwiększenia dopływu wody do hydrantów przeciwpożarowych jak również koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Tak więc niezależnie od tego, czy wymienione w zakwestionowanych zapisach okoliczności będą zawinione przez Gminę Gąbin, czy też będą następstwem okoliczności, za które Gmina nie będzie ponosiła odpowiedzialności, może

ona zwolnić się z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec odbiorców z tytułu szkód spowodowanych ograniczeniami w dostawie wody i odbiorze ścieków. Takie rozwiązanie kwestii odpowiedzialności dostawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest korzystniejsze dla Gminy od ogólnej zasady odpowiedzialności kontraktowej ujętej w art. 471 k.c., a zarazem może być uznane za przynoszące Gminie nieuzasadnione korzyści. Potwierdza to orzecznictwo antymonopolowe (por. wyrok SOKiK z dnia 20 lipca 2007 r. sygn. akt XVII AmA 25/07).

Wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej Gminy Gąbin w przypadku pogorszenia jakości świadczonych usług na skutek zaistnienia ww. okoliczności jest bez wątplenia dla Gminy korzystne. Przedsiębiorca nie musi bowiem liczyć się z koniecznością wypłacenia odszkodowania swojemu kontrahentowi w sytuacji, gdy zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności kontraktowej byłby do tego zobowiązany.

Możliwość uniknięcia przez Gminę Gąbin odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania uprawdopodobnia w związku z tym możliwość osiągnięcia przez nią nieuzasadnionych korzyści. Przy czym – w kontekście przytoczonego wyżej orzecznictwa – bez znaczenia jest fakt, że przedsiębiorca w rzeczywistości mógł nie osiągać korzyści wynikających z przedmiotowego postanowienia umownego.

bb) ad I.5.-I.6. sentencji decyzji

Zgodnie z § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Przedsiębiorstwa o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy, ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza. Według § 13 w zw. z § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, w razie dokonywania przez Odbiorcę zmian w instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zainstalowania na instalacji wewnętrznej urządzeń mających negatywny wpływ na funkcjonowanie urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych bez uzgodnienia z Przedsiębiorstwem, Przedsiębiorstwo ma do ustalenia wysokości opłat odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza.

Nieuzasadnione korzyści osiągane przez Gminę Gąbin w sytuacjach opisanych w przytoczonych powyżej postanowieniach umownych polegać mogą na możliwości obciążenia odbiorców kosztami usługi, która nie została na ich rzecz wykonana, co jest bezpośrednią konsekwencją narzucenia w treści *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zakwestionowanych zasad rozliczeń. Dopuszczenie na podstawie umowy możliwości przyjęcia przez dostawcę założenia, że w przypadkach określonych w zakwestionowanych postanowieniach umownych, każdorazowo następuje nieprzerwany całodobowy pobór wody, może prowadzić do nieuzasadnionych przychodów dostawcy usług z tytułu zastrzeżenia zapłaty za pobraną wodę w ilości, jaka mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza.

Dzięki spornemu postanowieniu umowy Gmina ma ponadto możliwość zwolnienia się z obowiązku udowodnienia, jaką szkodę poniosła, w tym, jaki był rzeczywisty lub domniemany pobór wody. Uniknięcie kosztów i wysiłków związanych z wykazaniem wysokości poniesionej szkody również może być dla Gminy źródłem dodatkowych korzyści, których osiągnięcie jest rezultatem zastosowania zakwestionowanych przez organ antymonopolowy warunków umownych.

Stąd osiągnięcie przez Gminę Gąbin nieuzasadnionych korzyści na skutek zamieszczenia w § 11 ust. 5 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zapisów, zgodnie z którymi Usługodawca ma prawo do ustalenia należności za wodę odpowiednio do ilości, jaka mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza w przypadku naruszenia przez Odbiorcę obowiązku natychmiastowego powiadomienia Przedsiębiorstwa o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza głównego, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze oraz w przypadku zaboru wodomierza zawinonego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie nastąpiło z jego winy, a także postanowień § 13 w zw. z § 11 ust. 5 *Umowy*, zgodnie z którymi przy zmianach dokonywanych w instalacji, oddziaływujących w sposób negatywny na rzetelność działania urządzeń pomiarowych – Przedsiębiorstwo ma prawo do ustalenia wysokości opłat według w/w zasad, uznać należy za uprawdopodobnione.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, iż w przedmiotowej sprawie uprawdopodobniono naruszenie przez Gminę Gąbin zakazu zawartego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wykazano, że przedsiębiorca posiada na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar Miasta i Gminy Gąbin pozycję dominującą oraz uprawdopodobniono, iż kwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* przynoszą Gminie nieuzasadnione korzyści, mają charakter uciążliwy dla Usługobiorców i zostały im narzucone.

I.4. Zobowiązanie Przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jeżeli, stosownie do przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 6 lub 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Ustosunkowując się do zarzutów sformułowanych w postanowieniu o wszczęciu postępowania w związku z podejrzeniem nadużywania przez Gminę Gąbin pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, Gmina Gąbin uznała ich zasadność oraz wyraziła wolę dobrowolnej zmiany zakwestionowanego wzorca umownego stosownie do zastrzeżeń Prezesa Urzędu.

Gmina Gąbin zobowiązała się do zawarcia do 31 grudnia 2008 r. nowych umów ze wszystkimi dotychczasowymi odbiorcami według nowo opracowanego wzorca *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, który nie zawiera już postanowień zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie. Gmina zobowiązała się także do zawierania umów według ww. wzorca z nowymi odbiorcami usług.

Należy uznać, że przyjęte przez Gminę Gąbin rozwiązania są równoznaczne z podjęciem działań zmierzających do zapobieżenia uprawdopodobnionym w toku niniejszego postępowania naruszeniom art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z uwagi na powyższe, istnieje możliwość skorzystania z instrumentu prawnego przewidzianego art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jako że przedsiębiorca przejawiał inicjatywę mającą na celu eliminację działań powodujących naruszenie prawa, celowa i uzasadniona jest akceptacja propozycji Gminy Gąbin, z której wynika zamiar zmiany wszystkich umów z dotychczasowymi konsumentami **do dnia 31 grudnia 2008 r.**

Stąd należało orzec jak w punktach I.1.-I.6. sentencji niniejszej decyzji.

II. Zobowiązanie do złożenia sprawozdania o stopniu realizacji zobowiązań.

Stosownie do art. 12 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w *decyzji (...) Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.*

Zgodnie z tym przepisem Gmina Gąbin została zobowiązana do złożenia do dnia 15 listopada 2008 r., oraz do dnia 15 stycznia 2009 r. sprawozdań o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, które mają zawierać:

- informację dotyczącą liczby umów, których treść została zmieniona odpowiednio do dnia 31 października 2008 r. oraz do dnia 31 grudnia 2008 r., stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08
- informację dotyczącą liczby umów, których treść nie została zmieniona odpowiednio do dnia 31 października 2008 r. oraz do dnia 31 grudnia 2008 r. stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków*, załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08
- informację dotyczącą liczby nowych umów, zawartych odpowiednio do dnia 31 października 2008 r. oraz do dnia 31 grudnia 2008 r. stosownie do wzoru *Umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków* załączonego do pisma Gminy z dnia 18 lutego 2008 r., sygn. GK 0717-1/3/08

Stąd należało orzec jak w punktach II.1.-II.2. sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch

tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu – Delegatury UOKiK w Warszawie.

Otrzymuje:

Gmina Gąbin

Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie

ul. Stary Rynek 16

09-530 Gąbin

